

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО СПРИЙНЯТТЯ ІНОЗЕМНИМИ СЛУХАЧАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ПОЧАТКОВОГО КУРСУ НАУКОВОГО СТИЛЮ МОВЛЕННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Богиня Л.В.

Українська медична стоматологічна академія

Екстрене впровадження карантинних заходів, вимушений перехід закладів вищої освіти до дистанційної моделі навчання кардинально змінили звичну систему передачі й отримання знань і стали поштовхом до пошуку нового в практиці навчання іноземних слухачів на пропедевтичному етапі.

Інформатизація навчального процесу, розвиток нового освітнього середовища, проведення онлайн-занять вимагають оновлення методів педагогічного спілкування між викладачами і слухачами, урізноманітнення форм навчальної діяльності, підтримку мотивації до вивчення дисципліни [3].

Якісна підготовка фахівців для зарубіжних країн можлива лише за умови якісної мовної підготовки іноземних слухачів до навчання у закладах вищої медичної освіти України.

Викладачі-мовники, що працюють з іноземними слухачами першого року навчання, постали перед необхідністю пошуку таких методів подання навчального матеріалу, які б зацікавили слухачів, активізували їхню пізнавальну діяльність, акцентували увагу на необхідності вивчення мови як інструменту засвоєння фахових знань, мотивували до самостійної роботи [5]. Організація й проведення навчально-виховного процесу в змішаному форматі окреслили нові вимоги до викладача щодо набуття цифрових компетенцій і довели, що від його методичних умінь, креативного підходу у поєднанні традиційного й нового залежить результат – опанування іноземними слухачами мови навчання.

Принагідно зазначимо, що попри активні дослідження переваг і недоліків дистанційного навчання у системі вищої освіти, зокрема й іноземних студентів, віддалене навчання мови як іноземної з практичною метою здобуття фаху лишається поза увагою, потребує досконального вивчення й узагальнення.

Науковий стиль мовлення (як розділ програми з української мови як іноземної) слухачі починають вивчати з четвертого тижня навчання. Початковий курс цієї дисципліни має на меті підготувати здобувачів освіти до вивчення науково-природничих дисциплін. Традиційно заняття розпочиналося з вивчення лексичних одиниць відповідної теми, актуалізації лексико-граматичних конструкцій, притаманних науковому мовленню. Власне читання адаптованого наукового тексту навчального посібника носило коментований характер, коли викладач пояснював найважливіші аспекти прочитаного. Перевірка розуміння здійснювалася шляхом відповідей на запитання до тексту. Таким чином, під час традиційного аудиторного заняття у слухачів формувалися навички пошукового читання, вміння складання відповідей на запитання, власних висловлювань за темою. Унаочненням матеріалу слугували, здебільшого, малюнки, таблиці, фантоми тощо. Для забезпечення викладання наукового стилю мовлення нами укладено навчальний посібник [1], який містить традиційні для навчальної літератури такого типу завдання репродуктивного характеру, й нові – продуктивного характеру, зокрема ментальні карти.

Створення освітнього середовища для онлайн-занять потребувало переосмислення методів і прийомів викладання, структури уроку, завдань для формування акцентологічних навичок, умінь правильної вимови термінів і загальнонаукової лексики, форм контролю тощо.

Дидактично вмотивовано, на нашу думку, використання навчальних презентацій, перш за все як засобу візуалізації навчального матеріалу, чіткої структурованості заняття. Нами створено навчальні Google презентації, які, за допомогою додатків Slido і Pear Deck, перетворюємо на інтерактивні, що значно

активізує слухачів під час занять. Після проведення заняття слухачі отримують доступ до презентацій і мають можливість переглядати їх у зручний для них час, при необхідності – повернутися до раніше вивченої теми. Лексичні одиниці, за можливості, семантизуються з опертям на малюнки, фотографії, відео. До кожного заняття в презентації додано аудіофайл, що дозволяє слухачам кілька разів прослухати словник заняття, повторити за викладачем нові слова, сформувані навички правильної вимови. Адаптований навчальний текст теж додано у презентацію, унаочнено. Під час онлайн-заняття слухачі читають текст (з посібника або з екрану), формулюють запитання чи відповіді (залежно від мети).

Уважаємо методично доцільним проведення перевірки розуміння прочитаного й закріплення навичок уживання нових термінів за допомогою електронних ресурсів Kahoot, Quizlet, Quizizz тощо. Охарактеризуємо деякі аспекти використання цих сервісів.

Для вивчення лексики активно застосовуємо можливості сервісу Quizlet [2], який дозволяє слухачам вивчити значення, правильне написання того чи іншого терміну. На жаль, на сьогодні цей ресурс не забезпечений українською аудіопідтримкою, тому функція прослуховування недоступна. За нашими спостереженнями, слухачі демонструють кращі результати запам'ятовування термінів і їх визначення за умови використання опції «Звільни поле», коли до кожного терміну необхідно підібрати відповідне визначення, або до запитання – правильну відповідь. Quizlet уможлиблює використання завдань як в інтерактивному форматі під час занять, так і для самостійної роботи у позааудиторний час.

Платформа Quizizz надає можливість проводити тестування також у двох форматах, крім того, під час занять в інтерактивному форматі можливо розподілити слухачів на групи. Привабливою видається функція перегляду запитання, на яке неправильно відповіли, й вивчити правильну відповідь за допомогою флешкарток.

Обидва ресурси мають опцію «Додати зображення», що актуально для вивчення мови як іноземної.

З досвіду проведення онлайн-занять і контрольних заходів, зауважимо, що використання тестових завдань на платформах Kahoot, Quizizz позитивно сприймається слухачами, дозволяє викладачеві уникати зайвих стресових факторів, що впливають на психоемоційний стан здобувачів освіти, і, як наслідок, об'єктивно оцінювати їхні знання і вміння.

Нові освітні умови змушують викладачів постійно експериментувати, а позитивні результати слухачів надихають на пошуки нових форм організації навчального матеріалу й методів роботи. Перспективу подальших розвідок вбачаємо у створенні комплексу навчальних презентацій та інтерактивних завдань до основного курсу наукового стилю мовлення для іноземних слухачів пропедевтичного етапу навчання.

Література

1. Богиня Л.В. Сходинки. Початково-предметні курси з природничих дисциплін: навч. посібник з укр. мови як іноземної / Л.В. Богиня – Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2020. – 118 с.
2. Богиня Л.В. Ефективність застосування електронного сервісу Quizlet під час вивчення мови іноземними студентами на початковому етапі / Л.В. Богиня // Проблеми і перспективи мовної підготовки іноземних студентів: зб. наукових статей за матеріалами XIV Міжнар.наук.-практ. конф. (23 жовтня 2020 р.). – Харків: ХНАДУ, 2020. – с. 81-87
3. Вишнівський В.В. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів: посібник / Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. – К., 2014. – 147 с.
4. Дегтярьова К.В. Комп'ютерна мультимедійна презентація у системі засобів навчання з української мови як іноземної / К.Дегтярьова // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 7-8 листопада 2019р.) – Полтава: Вид-во «Астрая», 2019. – С.101-107.
5. Савицька Т.В. Роль постаті викладача у створенні мотивації до опанування іноземної мови /Т.В. Савицька, Н.М. Маджар, І.М. Іотова // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти : Матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 25 березня 2021р.) – Полтава: РВВ «УМСА», 2021. – С. 227-229